

Een studie van Matteüs 7

Door Michael Morrison

In Matteüs 5, legt Jezus uit dat ware gerechtigheid iets innerlijks is, een zaak van het hart, en niet slechts een van gedrag. In hoofdstuk 6, legt Hij uit dat onze religieuze activiteiten oprecht moeten zijn, geen inspanningen moeten zijn bedoeld om ons goed te doen lijken. In deze hoofdstukken behandelt Jezus twee problemen die ontstaan wanneer mensen zich richten op uiterlijk gedrag als de belangrijkste omschrijving van gerechtigheid: uiterlijk gedrag is niet het enige wat God verlangt, en mensen zijn geneigd te doen alsof in plaats van vanuit het hart te veranderen.

In hoofdstuk 7 behandelt Jezus een derde probleem dat is gericht op het gedrag: mensen die gerechtigheid vergelijken met gedrag dat zich richt op het oordelen of kritiseren van anderen.

De splinter in iemands oog

"Oordeel niet," zegt Jezus, "opdat gij niet geoordeeld wordt; want met het oordeel, waarmee gij oordeelt, zult gij geoordeeld worden, en met de maat, waarmee gij meet, zal u gemeten worden." (Matteüs 7:1-2). Jezus' toehoorders kenden het soort oordelen waar Jezus het over had: de veroordelende houding van de mensen, die Jezus al hadden bekritiseerd – de hypocrieten die zich richtten op uiterlijk gedrag (zie bijvoorbeeld Johannes 7:49).

Maar degenen die snel oordelen, die zich boven anderen verheven voelen, zullen door God worden geoordeeld. Allen hebben gezondigd, en iedereen heeft genade nodig. Maar sommigen vinden het moeilijk toe te geven dat zij genade nodig hebben, en vinden het dus ook moeilijk genadig tegenover anderen te zijn. Jezus waarschuwt dus dat de manier waarop we andere mensen behandelen wel eens de manier kan zijn waarop God ons zal behandelen. Hoe meer we onze behoefte aan genade onderkennen, des te minder oordelend zullen we zijn ten opzichte van anderen.

Daarop geeft Jezus een humoristische, enigszins aangezette illustratie van wat Hij bedoelt: "Wat ziet gij de splinter in het oog van uw broeder, maar de balk in uw eigen oog bemerkt gij niet?" (vers 3). Met andere woorden, hoe kun je een ander beschuldigen van een zonde terwijl je zelf een grotere begaat?

"Hoe zult gij dan tot uw broeder zeggen: Laat mij de splinter uit uw oog wegdoen, terwijl, zie, de balk in uw oog is? Huichelaar, doe eerst de balk uit uw oog weg, dan zult gij scherp kunnen zien om de splinter uit het oog van uw broeder weg te doen" (verzen 4-5). Jezus' toehoorders moeten gelachen hebben om deze cartoonachtige uitbeelding van de hypocrieten.

De hypocriet dacht iemand anders te helpen met het herkennen van zonde. Hij pretendeerde wijs te zijn, deed zich voor ijverig de wet te houden. Maar Jezus zegt dat de man onbevoegd is om te helpen. Hij is een hypocriet, een acteur, een huichelaar. Hij moet eerst de zonde uit zijn eigen leven bannen, om te constateren dat zijn zonde groot is.

Hoe kan de balk verwijderd worden? Jezus legt het hier niet uit, maar we weten van andere schriftgedeelten dat zonde alleen verwijderd kan worden door Gods genade. Alleen door barmhartigheid te ervaren kan een persoon anderen helpen.

"Geef het heilige niet aan de honden en werp uw paarlen niet voor de zwijnen" (vers 6), wordt gewoonlijk uitgelegd als wijs moeten zijn met de manier waarop we het evangelie prediken. Dat mag dan waar zijn, maar de context heeft hier niets te maken met het evangelie. Als we dit schriftgedeelte in de context zien krijgt het een ironische betekenis: "Hypocriet, houdt de parels van wijsheid voor jezelf. Als je meent dat de ander een zondaar is, verspil dan geen woorden aan hem, want hij kan toch niet waarderen wat je zegt, en wordt dan alleen maar boos op je." Dit zou een humoristische manier zijn om Jezus' standpunt nader te verklaren, nl.: Oordeel niet.

Goede gaven komen van God

Jezus heeft al gesproken over bidden en de noodzaak van geloof (Matteüs 6). Nu zegt Hij het opnieuw: "Bid en u zal gegeven worden; zoek en gij zult vinden; klop en u zal opengedaan worden. Want eenieder, die bidt, ontvangt, en wie zoekt, vindt, en wie klopt, hem zal opengedaan worden" (verzen 7-8).

Jezus beschrijft een houding van vertrouwen, van afhankelijkheid van God. Want God is ons vertrouwen waard.

Jezus maakt dan een eenvoudige vergelijking: "Of welk mens onder u zal, als zijn zoon hem om brood vraagt, hem een steen geven? Of als hij een vis vraagt, zal hij hem toch geen slang geven? Indien dan gij, hoewel gij slecht zijt, goede gaven weet te geven aan uw kinderen, hoeveel te meer zal uw Vader in de hemelen het goede geven aan hen, die hem daarom bidden" (verzen 9-11). Als zelfs zondaren voor hun kinderen zorgen, dan kunnen wij toch zeker op God vertrouwen, die op volmaakte wijze voor Zijn kinderen zorgt. Hij zal in onze behoeften voorzien.

Maar we ontvangen niet altijd wat we willen, en soms is onze grootste behoefte discipline. Jezus geeft daar geen commentaar op - Hij stelt hier dat we eenvoudig op God kunnen vertrouwen.

Jezus' volgende opmerking is de gouden regel. De gedachte komt overeen met die in vers 2. God zal ons behandelen op de manier waarop wij anderen behandelen, zodat "alles nu wat gij wilt, dat u de mensen doen, doet gij hun ook aldus" (vers 12, de regel van het gezonde verstand). Omdat God ons goede dingen geeft, zouden wij ook goed moeten doen aan anderen.

Als wij vriendelijk behandeld willen worden, het voordeel van de twijfel willen ontvangen, vergeven willen worden, dan dienen we ook goedgunstig tegenover anderen te zijn. Als we willen dat anderen ons helpen wanneer wij hulp nodig hebben, dan moeten we anderen helpen wanneer zij die nodig hebben.

De gouden regel, sluit Jezus af met, "want dit is de wet en de profeten" (vers 12). Deze regel van het gezonde verstand is de Torah ten voeten uit. Al die offers uit het Oude Testament zouden de mens duidelijk moeten maken dat hij genade nodig heeft. Al de burgerlijke wetten zouden ons moeten zeggen dat we anderen eerlijk moeten behandelen. De gouden regel geeft ons een scherp beeld van Gods manier van leven. Het is gemakkelijk gezegd, maar niet gemakkelijk gedaan. Jezus eindigt Zijn preek nu met enkele waarschuwingen. >>

De smalle poort

"Gaat door de enge poort," raadt Jezus ons aan. "Want wijd is de poort en breed de weg, die tot het verderf leidt, en velen zijn er, die daardoor ingaan; want eng is de poort, en smal de weg, die ten leven leidt, en weinigen zijn er, die hem vinden." (verzen 13-14).

De weg van de minste weerstand leidt tot vernietiging. De christelijke weg is niet de meest populaire. Zij vereist zelfverloochening, zij vereist een bereidheid om in geloof te gaan zelfs als niemand anders die weg gaat. We kunnen niet zomaar met de meerderheid meelopen. Ook kunnen we niet zo maar een beetje meelopen, omdat het maar een beetje is. Waarheid kan niet gemeten worden naar populariteit of naar haar zeldzaamheid.

"Wacht u voor de valse profeten, die in schapenvacht tot u komen, maar van binnen zijn zij roofgierige wolven" (vers 15). Valse leraren zien er goed uit aan de buitenkant, maar hun motieven zijn zelfgericht. Hoe kunnen we weten dat ze vals zijn?

"Aan hun vruchten zult gij ze herkennen." Het duurt even, maar we zullen weldra zien of de leraar uit is op eigen gewin, of dat hij probeert anderen te dienen. Uiterlijkheden kunnen voor een tijdje misleidend zijn. De menselijke werktuigen van de zonde proberen zich voor te doen als engelen van God. Zelfs valse profeten zien er tijdelijk goed uit.

Is er een snellere manier van uitleggen? Ja, die is er - Jezus komt er zo aan toe. Maar eerst, waarschuwt Jezus de valse profeten: "Iedere boom, die geen goede vrucht voortbrengt, wordt uitgehouwen en in het vuur geworpen" (vers 19).

Gebouwd op een rots

De Bergrede eindigt met een uitdaging. Nu de mensen Jezus gehoord hebben, moeten ze kiezen of ze Hem zullen gehoorzamen of niet. "Niet een ieder, die tot Mij zegt: Here, Here, zal het Koninkrijk der hemelen binnengaan, maar wie doet de wil mijns Vaders, die in de hemelen is" (vers 21). Jezus impliceert dat iedereen hem 'Here' moet noemen. Maar woorden alleen zijn niet genoeg.

Zelfs wonderen in Jezus' naam zijn niet genoeg: "Velen zullen te dien dagen tot Mij zeggen: Here, Here, hebben wij niet in uw naam geprofeeteerd en in uw naam boze geesten uitgedreven en in uw naam vele krachten gedaan? En dan zal Ik hun openlijk zeggen: Ik heb u nooit gekend; gaat weg van Mij, gij werkers der wetteloosheid" (verzen 22-23). Hier geeft Jezus te kennen rechter te zullen zijn over de gehele mensheid. Mensen zullen zich voor Hem hebben te verantwoorden, en hun eeuwigheid zal zijn met, of afgescheiden van Jezus.

Hoe kan iemand gered worden? Luister naar de parabel van de wijze en dwaze bouwlieden: "Een ieder nu, die deze mijn woorden hoort en ze doet, zal gelijken op een verstandig man, die zijn huis bouwde op de rots. En de regen viel neer en de stromen kwamen en de winden waaiden en stortten zich op dat huis, en het viel niet in, want het was op de rots gegrondvest" (verzen 24-25). Maar wij hoeven niet op de storm te wachten om te weten wat het resultaat zijn zal. Iemand die op een vals fundament bouwt zal te gronde gaan. Een ieder die probeert geestelijk te leven op een andere basis dan Jezus bouwt op zand.

"En het geschiedde, toen Jezus deze woorden geëindigd had, dat de schare versteld stonden over zijn leer, want Hij leerde hen als gezaghebbende en niet als hun schriftgeleerden" (verzen 28-29). Mozes sprak uit naam van God, en de schriftgeleerden spraken uit naam van Mozes. Maar Jezus is Here, en Hij sprak vanuit zijn eigen gezag. Hij beweerde de absolute waarheid te onderwijzen, de rechter te zijn van de gehele mensheid, de deur te zijn naar de eeuwigheid.

Jezus lijkt in geen enkel opzicht op de wetgeleerden. Wat de wet zei was niet genoeg, en gedrag is niet genoeg. We hebben de woorden van Jezus nodig, en Hij legt een standaard vast, die niemand kan bereiken. We hebben genade nodig, en op Jezus kunnen we vertrouwen. Onze eeuwigheid hangt af van hoe we gehoor geven aan Jezus.